

*Крижанівська Г. Т.,**кандидат філологічних наук, доцент,**доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів
Львівського національного університету імені Івана Франка*

ГОЛОВНА СТОРІНКА: ЖАНРОВИЙ ПІДХІД (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ ЖІНОЧИХ ЖУРНАЛІВ)

Анотація. Комунікація за допомогою модерних медіа зосереджує інтерес науковців на дослідженні особливостей мас-медійного дискурсу та різних форм його реалізації. Різноманітні чинники та контексти розгортання медіадискурсу сприяють формуванню різноманітних медіажанрів, які виникають у відповідь на потреби суспільства. Статтю присвячено дослідженню формально структурних та мовних особливостей такого ключового жанру інтернет-дискурсу, як головна сторінка. Дослідження проведено на матеріалі головних сторінок популярних жіночих видань, які є потужними засобами формування ідеологічних уподобань, світогляду та естетичних смаків сучасної жінки. Функціональна спрямованість головної сторінки пояснює вагомe місце цього жанру в інтернет-дискурсі, передбачає певну універсальність його моделі та полірівневий, мультимодальний процес сприйняття та представлення інформації із залученням візуальних елементів та засобів технології зв'язку. Результати та спостереження дають уявлення про стереотипну репрезентацію цього жанру, яка виконує роль орієнтира як в їх суб'єктивній побудові, так й у сприйнятті. Структурна модель жанру реалізується крізь такі його обов'язкові складники, як вступ (логотип, панель пошуку та функція «увійти»), основна частина (центральна стаття і підбірка матеріалів) та інформація про інші соціальні мережі, послуги та контакти. Кожен з елементів жанрової моделі супроводжується посиланням, що свідчить про полімодальний, гіпертекстуальний, рівневий характер розгортання змісту. Чітка модель головної сторінки дає можливість як упізнати жанр, так і швидко ним послуговуватися. Комунікативна спрямованість кожного елементу моделі визначає загальну комунікативну спрямованість жанру – представити журнал як спільноту з притаманними їй інтересами, уподобаннями та світосприйняттям, сформувати певний образ журналу та образ його жіночої аудиторії. Дизайн, візуальне оформлення сторінки й технологічні засоби відіграють вирішальну роль у сприйнятті та представленні інформації. У поєднанні з вербальним аспектом вони формують єдине структурне і смислове ціле – образ жанру головної сторінки.

Ключові слова: медіадискурс, головна сторінка, жіночий журнал, жанр, жанрова модель.

Постановка проблеми. Комунікативно прагматичний вектор сучасної наукової лінгвістичної парадигми зосереджує основний дослідницький інтерес на різнобічному висвітленні особливостей використання мови в різних комунікативних ситуаціях. Важливою постає проблема аналізу різноманітних дискурсів [6; 7; 10] та жанрів [7; 11] як найефективніших механізмів інтерпретації в розгляді ситуацій використання мови. Стрімкий розвиток новітніх технологій у XXI столітті сприяв сплеску поширення технічних засобів розповсюдження інфор-

мації. Комунікація за допомогою модерних медіа не лише викликає інтерес із боку вченої спільноти, але й сформувавши нову дослідницьку парадигму, яка розглядає мас-медійний дискурс як міждисциплінарну область дослідження й передбачає аналіз мовних особливостей, соціальних, психологічних, комунікативних, культурних та інших проблем, пов'язаних із метою та завданнями цього дискурсу [1]. Функціональні особливості медіадискурсу реалізуються крізь його різноманітні жанрові форми, які виникають та формуються у відповідь на вимоги та потреби сучасного суспільства, а тому стають об'єктами уваги мовознавців (див, наприклад, [2; 3; 4]). З огляду на це цікавим та важливим видається дослідження такого провідного жанру медійного дискурсу, як головна сторінка, зокрема на матеріалі сторінок популярних жіночих видань, які є потужними засобами формування ідеологічних уподобань, світогляду та естетичних смаків сучасної жінки, що й робить їх привабливими для комунікативно орієнтованих мовознавчих досліджень.

Аналіз досліджень. У широкому розумінні медіадискурс функціонує в медіапросторі як складна багатовимірна система мовленнєвої та технічної взаємодії, яка, окрім власне висловлювання, учасників мовленнєвого акту, каналу спілкування, включає різноманітні позамовні складники [1]. Сучасна реальність людини невіддільна від медіапростору і полягає в поєднанні буттєвої реальності людини та суспільства з медійною реальністю, яка включає дискурс друкованих ЗМІ, радіодискурс, дискурс телебачення та Інтернет-дискурс [5]. Інтернет-дискурс – всі електронні форми мас-медійної комунікації – формує когнітивно-прагматичне середовище, яке реалізує свою суть шляхом виробництва і трансляції на широку аудиторію оцінних смислів та ідеологем, а також за допомогою найменувань і метафоричної інтерпретації фактів соціального буття [1]. За словами Т. Добросклонської, «медіадискурс охоплює не лише вербальне повідомлення та медіаканал, але й усі екстралінгвістичні фактори, пов'язані з особливостями створення медіаповідомлення, його отримувача, зворотного зв'язку, культурно-умовлених способів кодування і декодування, соціально-історичного та політико-ідеологічного контексту» [1, с. 50]. Під впливом цих чинників та контекстів функціонування й розгортання медіадискурсу відбувається формування його жанрів – гнучких сценаріїв комунікативної поведінки, що дає уявлення про певний комплекс жанрових ознак, зумовлених ситуаціями та контекстуальними умовами мовленнєвого спілкування [7]. Тому справедливим є твердження Т. Яхонтової про те, що «жанри віддзеркалюють контекст, в якому відбувається соціокомунікативна ситуація жанропородження, та вбирають у себе дискурс(и) цього контексту, а дискурс проходить крізь

жанри, що утворюються в межах певного контексту, пронизує їх, стає їхнім невід'ємним складником» [7, с. 120–121].

Мега статті полягає в дослідженні принципів організації одного із провідних жанрів інтернет-дискурсу – головної сторінки, функціональних особливостей його семантичної структури, провідних мовностилістичних засобів реалізації його комунікативної спрямованості та механізмів впливу. Дослідження проводиться на матеріалі головних сторінок таких популярних жіночих журналів, як Cosmopolitan, Vogue, Elle, Marie Claire, Glamour, Woman and Home, та Good Housekeeping.

Виклад основного матеріалу. Головна сторінка (анг. home page або main page) – початкова сторінка веб-сайту, яка надає відомості про його тематику та матеріали, які можна побачити на наступних сторінках. Головна сторінка є базовим введенням та індексом сайту, дає можливість переглянути його зміст, відображає структуру, навігацію, пов'язані сторінки, посилання та всі інші елементи, пов'язані з інфраструктурою веб-сайту. Вона дає користувачеві детальний огляд того, про що сайт, варі-

анти для отримання додаткової інформації, категорії, підкатегорії та інші сторінки, наприклад, поширені запитання, контакти, календар, посилання на популярні статті, сторінки та іншу інформацію. Така функціональна спрямованість головної сторінки пояснює вагомe місце цього жанру в інтернет-дискурсі, передбачає певну універсальність його моделі та не лінійний (як у випадку читання/перегляду друкованого видання), а багаторівневий процес сприйняття та представлення інформації із залученням візуальних елементів і засобів технології зв'язку.

Аналіз структури головних сторінок жіночих журналів засвідчив певну типову модель їх організації, яка складається з повторюваних елементів у такій послідовності, як зображено в таблиці 1.

Як видно з таблиці, розгортання змісту головної сторінки відбувається в три етапи: вступ, основна частина та заключна частина. Вступ включає три обов'язкові складові частини: логотип, панель пошуку та функцію «увійти», які йдуть на одному рівні й займають перше місце в організації змісту сто-

Таблиця 1

Структурна організація змісту домашньої сторінки

	Логотип	Панель пошуку (зміст)	Прислатися/увійти
вступ			
Основна частина	<p>Центральна стаття</p> <p>Тематична підбірка матеріалів</p> <p>Beauty Fashion Culture</p> 		
Заклучна частина	<p>Соціальні мережі та контакти</p> 		

рінки. Центральна стаття – провідна, актуальна інформація випуску – займає центральне місце і є першим складником основної частини; за нею йде підбірка матеріалів відповідно до тематики змісту журналу. У заключній частині подано інформацію про інші соціальні мережі видання, послуги, контакти тощо. Кожен з елементів структури супроводжується посиланням, так званим лінком, який відкриває нову сторінку, котра детальніше інформує або пропонує подальші варіанти для вибору необхідного, що вказує на рівність розгортання змісту.

Усі із зазначених елементів наявні в організації всіх головних сторінок сформованої джерельної бази, а тому можна стверджувати про жорстку заданість структури жанру, яка дає можливість як упізнати жанр, так і швидко ним послуговуватися – зорієнтуватися та віднайти потрібний матеріал у павутинні викладеній інформації.

Зупинимося детальніше на кожному з елементів жанрової структури головної сторінки. Логотип – назва журналу – типово супроводжується інформацією про суть та цілі видання, виокремлюючи його з-поміж інших жіночих журналів на медіаринку (див. таблицю 2). Знак логотипу йде на одній лінії зі знаком «Підписатися/Увійти», який є своєрідними дверима у світ журналу: персонал редакції, читацька аудиторія, дописи та найрізноманітніша інформація, спрямована на досягнення цілей, зазначених у логотипі. Цікавим моментом видається яскравий (здебільшого червоний) колір значка «підписатися», який привертає увагу й імплікує важливість, нагальність та вказівки, яким чином можна потрапити в спільноту журналу. Зміст логотипу тісно пов'язаний зі змістом панелі пошуку.

З таблиці видно, що інформація логотипу містить тематичні слова, які не лише є ключовими в панелі пошуку, а й об'єднують і відрізняють жіночі журнали тематично. Наприклад, такі ключові слова, як beauty, fashion, life/ lifestyle, entertainment,

astrology слугують їхнім об'єднуючим тематичним стрижнем та вказують на загальні уподобання сучасної жіночої аудиторії, тоді як sex, culture, politics, money and career, home and gardening орієнтують на особливі інтереси й сприяють формуванню власної спільноти читачів. Оскільки процес читання й сприйняття друкованого видання відрізняється від процесу читання й сприйняття онлайн, то ключові слова відіграють вирішальну й першочергову роль у текстах структурних елементів жанру головної сторінки, а отже, вимагають ретельності в підборі та графічному оформленні.

Домінуючим елементом структури головної сторінки є центральна стаття, фішка випуску, яка привертає увагу як візуальним/графічним оформленням, так і змістовим наповненням. Цей елемент жанрової моделі, з одного боку, відрізняє кожен випуск журналу, робить його особливим, унікальним, а з іншого – одним із багатьох, які розкривають сутність та цілі видання, представлені в логотипі та панелі керування, що робить його невід'ємним елементом монолітної жанрової структури. Наведемо для прикладу текстовий елемент заголовку центральної статті в січневому випуску досліджуваних жіночих журналів:

Як видно з таблиці, здебільшого цей елемент жанрової моделі представлений однією статтею, хоча можлива й варіативність – 2–3 статті. У час політичних суперечок у Сполучених Штатах на початку 2021 року багато видань активно демонстрували свою точку зору на ситуацію у країні. Сфера інтересів *Cosmopolitan* та *Marie Claire* включає тему «політика», яка представлена в панелі пошуку, що пояснює глибший політичний зміст їхніх статей. *Vogue* та *Glamour* не мають теми «політика» в колі інтересів своєї спільноти читачів, тому висвітлюють події в ракурсі «celebrities» та «life», що відповідає інтересам їхньої аудиторії. *Woman and Home*, *Elle* та *Good Housekeeping* фокусують увагу на пріоритетних для виданнях

Таблиця 2

Вступ як елемент структури головної сторінки

Логотип Панель пошуку (зміст) Підписатися/Увійти	
Cosmopolitan: fashion, beauty, sex tips, and celebrity	Shop, celebrities, entertainment, beauty & style, sex & relationships, astrology, politics, opinion, lifestyle, health & fitness, more goodies....
Vogue: fashion, beauty, celebrity, culture	Fashion, beauty, culture, living, runway, shopping...
Elle: beauty tips, fashion trends, and celebrity news	Fashion, beauty, culture, life & love, horoscopes...
Marie Claire: beauty tips, celebrity, and career advice	Fashion, beauty, health and fitness, culture, celebrity, money & career, politics, food, travel, love & sex, horoscopes...
Glamour: women's issues, politics, fashion, beauty and lifestyle trends	Style, beauty, entertainment, wellness, culture...
Woman and Home: fitness, health, workouts and inner beauty	Life, health & wellbeing, beauty, fashion, homes, food, travel, buying guides ...
Good Housekeeping: taste of home magazine: recipe ideas, product reviews, consumer advice, health and fashion advice	Product reviews, home ideas, gardening, food & recipes, beauty & style, health, life, holidays...

Таблиця 3

Заголовок центральної статті на головній сторінці журналу

Назва журналу	Центральна стаття/статті
Cosmopolitan	<i>Capitol riot: That pro-Trump Mob was white Power in Action</i>
Vogue	<i>The vaccine is the beginning of the end</i> <i>On the galling double standard of what happened to Capitol Hill</i>
Elle	<i>2021's biggest makeup trends</i>
Marie Claire	<i>Trump's mob attacked the Capitol – but the democracy was their real target</i>
Glamour	<i>Ivanka Trump deletes message calling armed mob "American patriots"</i> <i>Working out from space? I tried it</i>
Woman and Home	<i>9 makeup storage ideas to keep your dressing table free from clutter</i>
Good Housekeeping	<i>How to meal prep like a pro</i>

темах: fashion, home ideas, food, адже саме ці теми є одними з ключових у формуванні їхньої аудиторії читачів.

Заголовок статті та зображення, яке її супроводжує, – це два обов'язкові складники центральної статті на головній сторінці. Кольорова гама та змістове наповнення зображення корелюють із заголовком та відіграють важливу роль у функціональному потенціалі цього елемента структури жанрової моделі. Дослідження мас-медіа показують, що в сучасних медіажанрах справжньою «новиною» часто є візуальний образ, а слова виконують другорядну роль [9, с. 162]. Однак, незважаючи на певну самостійність, повною мірою комунікативний потенціал зображення реалізується лише в поєднанні з вербальним елементом – заголовком. Функціональна спрямованість заголовка реалізується крізь широкий арсенал мовних засобів і стилістичних прийомів. Наприклад, використання власних назв: *Trump, Capitol, Ivanka Trump* орієнтує щодо тематики статті, стилістичні фігури (метафора *white power in action* та оксिमорон *the beginning of the end*) поглиблюють змістовий потенціал заголовка, надають йому виразного аксіологічного звучання, а квантифікативні одиниці [8, р. 73]: *2021's biggest makeup trends, 9 makeup storage ideas* активізують концептуальні структури [6, с. 308], привертають увагу, інтригують і зацікавлюють. Отже, функціональні особливості заголовку відображають комунікативно-прагматичну спрямованість повідомлення, беруть участь у формуванні концепції видання, відображають інтереси та уподобання його аудиторії.

Наступним структурним елементом жанрової моделі головної сторінки є тематична підбірка матеріалів, яка йде відразу після центральної статті й може мати різну назву: *our most popular, top stories, latest stories, today's stories, latest news*. Цей елемент жанрової моделі складається з кількох рубрик/підзаголовків, кожна з яких включає різні зображення та заголовки їхніх повідомлень. Рубрики відображають основні позиції панелі пошуку й формують єдине тематичне ціле. Щоб переглянути тематичну підбірку, потрібно прокрутити дисплей для перегляду матеріалу. Сукупність тем, різноманіття шрифтів та калейдоскоп зображень у цьому структурному елементі головної сторінки конструюють образ журналу як спільноти та образ жінки, який пропагується цим виданням, її інтереси, уподобання та світогляд, як це відбувається й під час перегляду друкованого видання.

Останній, заключний елемент у структурі жанру «головна сторінка» – це блок інформації про інші соціальні мережі та послуги видання: Face Book, Instagram, Community Guide, Giveaway, Newsletter, Customer Service, etc. Цей інформаційний блок представлений кольоровою стрічкою, яка відрізняється від фонові стрічки основного викладу, й представлений переліком відповідних позицій, кожна з яких є посиланням – джерелом в інший аспект діяльності журналу. Таким чином, формується віртуальний світ видання, який є відображенням його віртуальної спільноти.

Висновки. Отже, жанрова модель головної сторінки має чітку структуру. Комунікативна спрямованість кожного елемента цієї моделі визначає загальну комунікативну спрямованість цього медіажанру – представити журнал як спільноту з притаманними їй інтересами, уподобаннями та світосприйняттям, сформувати певний образ журналу та образ його читачки. Дизайн, візуальне оформлення сторінки й технічні

засоби відіграють вирішальну роль у сприйнятті та представленні інформації. У поєднанні з вербальним аспектом вони формують єдине структурне та смислове ціле – образ жанру «домашня сторінка».

Полімодальність та гіпертекстуальність головної сторінки відрізняє її від жанрів друкованих мас-медіа, де процес передачі та прийняття інформації відбувається лінійно. Головна сторінка, як й інші мережеві жанри, передбачає володіння певними технічними навиками та вмінням представити та сприйняти інформацію схематично, проте максимально близько до сприйняття цільової аудиторії.

Проведене дослідження жанрової моделі головної сторінки на прикладі головних сторінок жіночих журналів дає можливість ознайомитися з чіткою та типовою структурою розгортання її змісту і привертає увагу до семантичного складника заголовків/підзаголовків, який формує і відображає як концепт видання, так й образ його аудиторії, що може бути корисним у процесі викладання та тренування навичок створення як приватних сторінок, так і сторінок різноманітних підприємств та компаній. Актуальним видається дослідження інших мережевих жанрів, а також порівняне дослідження головних сторінок інших видань чи соціальних інституцій. Проведене дослідження та перспективні розвідки в цьому напрямі можуть зробити вагомий внесок у розвиток як медіалінгвістики, так і медіагенології та бути корисними на практичних заняттях із журналістики та жанрознавства.

Література:

1. Добросклонская Т.Г. Массмедийный дискурс: теория и методы изучения. «Дискурс современных масс-медиа в перспективе теории, социальной практики и образования»: междунар. науч.-практ. конф. Белгород, БелГУ, 1–4 апреля 2014 г.: Сб. науч. работ / под ред. Е.А. Кожемякина, А.В. Полонского, А.Г. Ходеева. Белгород: Константа, 2014. 382 с.
2. Коломієць Н.В. Лінгвістичні особливості організації гіпертексту інтернет-новин (на матеріалі англійської мови). URL: <http://dissert.com.ua/content/31813.html#download>
3. Крижанівська Г. Лист редактора в сучасних англійських жіночих журналах: структурно-композиційні та когнітивно-риторичні особливості. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2017. С. 238–242.
4. Матвеева С.А. Сайт як жанр Інтернет-комунікації (на матеріалі персональних сайтів учених): автореф. дис. ... канд. філолог. наук: 10.02.15. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/13845>
5. Маклюэн М. Понимание медиа: внешние расширения человека. Москва: Канон-пресс-Ц; Кучково поле, 2003. 464 с.
6. Потапенко С.І. Сучасний англійський медіа-дискурс: лінгвокогнітивний та мотиваційний аспекти. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2009. 319 с.
7. Яхонтова Т.В. Лінгвістична генезис наукової комунікації. Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 420 с.
8. Cohen-Almager R. Speech, Media and Ethics. The Limits of Free Expression. N. Y.: Palgrave, 2001. 217p.
9. Rosen J. Media and Technology. *Et cetera*. 1993. Vol. 38. № 2. P. 162–166.
10. Schiffrin D., Tannen D., Hamilton H. Introduction. The Handbook of Discourse Analysis. Oxford: Blackwell, 2001. P. 1–10.
11. White P.R. Media objectivity and the rhetoric of news story structure. *Discourse and Community doing functional Linguistics. Language in Performance*. 21., Ventola, E. (ed.), 2000. P. 379–397.

Kryzhanivska H. Home page: genre approach (based on modern English women's magazines)

Summary. Communication with the help of modern media focuses the interest of scientists on the study of the peculiarities of mass media discourse and various forms of its implementation. Various factors and contexts of media discourse development contribute to the formation of various media genres which arise in response to the needs of modern society. The article is devoted to the study of formal structural and linguistic characteristics of such a key genre of Internet discourse as the home page. The research is based on the pages of popular women's magazines, which are powerful tools of shaping preferences, tastes and the outlook of modern women. The functional purpose of the home page derives from the important place of this genre in Internet discourse and provides a certain typical model of its organization with a multilevel, polymodal process of perception and presentation of the information involving visual elements and means of communication technology. The results of the study show that the genre has a stereotypical model of its presentation which serves as a guide in

both: its subjective construction and perception. The structural model of the genre is implemented through its obligatory components, such as the introduction (logo, search bar and login), the main part (the central article and the selection of materials) and the information about magazine's social networks, services and contacts. Each of the elements of the model is accompanied by a link to the successive information what reflects the multilevel development of the content of the home page. A typical model of the genre makes it possible to both: recognize the genre and quickly use it. The communicative aim of each element of this model determines its general communicative purpose – to present the magazine as a community with its inherent interests, preferences and worldview, to form a certain image of the magazine and the image of its audience. The design of the home page and technological means play a crucial role in the perception and presentation of information. In combination with the verbal aspect, they make a single structural and semantic unit – the model of the home page.

Key words: media discourse, home page, women's magazine, genre, genre model.